

HET GELUID VAN DE WINTER

Peter C. Meijer

Weer was het zaterdag 24 oktober. Hoeveel keer zal dat de afgelopen vierendertig jaar het geval zijn geweest? Vanuit Amsterdam-Oost fietste ik die zaterdag in 1964 naar het Amsterdamse Bos. De vakantie daarvoor had ik vier weken gewerkt voor een kijker. "Gewoon" een 7 x 50 kijker van f 98,--.

Ik wilde gaan "vogels kijken". Van boswachter Brander hoorde ik dat ik mevrouw van Drooge moest bellen. Zij zei, dat ik zaterdag naar het Bos moest gaan. Daar vertrok om 7.00 uur "Groep Swart".

In het donker van het portiek stond "Swart". Meer naam heeft hij niet nodig. Om zijn nek een grote kijker: 10 x 60. Een Henschel. Ik heb dat merk nooit meer bij iemand gezien. Wim Verhoeven behoorde ook tot de groep. Het buiige weer hield ons niet tegen. Wij fietsten in de richting van het Koenenbos, waar een speelplaatsje was. Plekken en vogels worden jaren gekoppeld, al ziet nooit meer iemand die bepaalde soort op die plek. Op de speelplaats was een enkele maal een Kleine Bonte Specht gezien. Heel vaak werd dit daar gememoreerd. Ik heb er daar nooit een gezien.

Het zelfde gold voor de "Banaan". Op de deuren van de Bosbaan-sluis was ooit een 'Grote Gele Kwikstaart' gezien. Wij gingen er altijd kijken. In Limburg zag ik ze pas voor het eerst.

De genoemde soorten zorgden er wel voor dat wij een plek niet zomaar voorbij liepen. Wij bleven een tijdje staan op de speelplaats. Sijsjes en Kepen waren er goed te zien. En verder allerlei mezensoortjes, waaronder de Staartmees.

Weer of geen weer, ik kwam altijd voldaan terug van de tochten met Swart. Tijdens die eerste keer leerde ik dat je een vogelboek moest hebben en een notitieboekje. Swart gebruikte oude agenda's. Daarin noteerde hij in met een leesbaar handschrift alle gegevens van de tocht. Het weer, de soorten, bijzondere geluiden, determinatiekenmerken en het gezelschap. "Er was vandaag een nieuweling, Peter Meijer uit Oost, Palembangstraat 67", zo las ik in zijn dagboek in 1990, nadat hij overleden was. Zelf noteerde ik mijn eerste tocht op 31 oktober 1964. Ik had die dag ook een notitieboekje en een dagboek, waarin ik de waarnemingen schreef. Nieuwe soorten met rood. Het wemelt er de eerste tochten van. En aan het eind het aantal soorten en hoeveel nieuwe soorten ik gezien had. Uiteraard allemaal naar aanleiding van de lessen van Swart. Het aantal soorten dat ik de eerste keer zag, was 29.

Meer dan tien jaar maakte ik met Swart tochten. Naar Marken, het Gooi, de begraafplaatsen in Amsterdam, de Flevopolder en soms nog iets verder. Hij leerde mij en de anderen die bij deze tochten aanwezig waren heel veel over de herkenning van de vogels. Over geluiden. Hij was een Dutch Birder voordat dit uitgevonden was. Hij hield overal lijsten van bij. Het was een genot met hem op

stap te gaan. De Schinkelpolder te inventariseren en vervolgens van hem te leren hoe je de gegevens moest uitwerken en interpreteren.

Zaterdag 24 oktober 1998.

Deze zaterdag maakte ik de tocht opnieuw. Wat was er veranderd? Wat is gebleven? Meerzicht is er nog. Ik parkeerde mijn auto daar en begon de tocht in omgekeerde richting. Lopend langs de weilanden en de oevers van de Nieuwe Meer. De Graspiepers van toen blijken nu "Waterpiepers" te zijn. Ooit leek dit een heel zeldzame soort. Wij hebben geleerd.

Verschillende vogelsoorten blijken ook nu nog aanwezig. Het reservaat tegenover Meerzicht was er toen niet, maar de Matkop roept er nog steeds.

Je kunt tegenwoordig met een veerboot over de Nieuwe Meer. Moet ik eens doen. Nijlganzen op de weilanden, die waren er toen niet. Een Roek heb ik nu niet gezien, evenals de Dodaars. Die laatste zag ik er heel vaak. Het speelplaatsje van het Koenenbos is ook weg. Je kunt nog wel zien dat er eens een open plek was. De begroeiing is nog jeugdig. Hier realiseer ik mij dat het geluid van de winter voor mij gemaakt wordt door de Roodborst. Ik zie altijd winterse beelden als ik deze vogel hoor zingen. Misschien zijn het herfstbeelden en zijn ze na eind 1964 getransponeerd naar de winter. Dat kan ik niet meer achterhalen.

Het aantal soorten van toen was dertig. Nu in dezelfde tijd, alleen met de route andersom vierenveertig soorten.

Soortenlijst	
1998 (42 soorten)	1964 (29 soorten)
	Dodaars
Fuut	
Aalscholver	Aalscholver
Blauwe Reiger	Blauwe Reiger
Grauwe Gans (Nijlgans)	
Krakeend	Smient
Wilde Eend	Wintertaling Wilde Eend Tafeleend
Slobeend	
Kuifeend	
Sperwer	
(Fazant)	Fazant)
Meerkoet	Waterhoen
Waterral	Meerkoet Waterral

De Gierzwaluw 37 (1999), nr. 1

Kievit	Kievit
Kokmeeuw	
Stormmeeuw	Stormmeeuw
	Kleine Mantelmeeuw
Zilvermeeuw	
Grote Mantelmeeuw	
Houtduif	Houtduif
Grote Bonte Specht	Grote Bonte Specht
Waterpieper	
Witte Kwikstaart	
Winterkoning(z)	Winterkoning(z)
Heggemus(z)	Heggemus(z)
Roodborst(z)	Roodborst(z)
Merel	
Zanglijster	
Koperwiek	
Goudhaan	Goudhaantje
Baardman	
Staartmees	Staartmees
Matkop	
Pimpelmees	Pimpelmees
Koolmees	Koolmees
Boomkruiper	
Gaai	Vlaamse Gaai
Ekster	Ekster
Kauw	
Zwarte Kraai	Roek
	Huismus
	Ringmus
Spreeuw	
Vink	
Keep	
Groenling	
Sijs	Sijs

VISDIEF VIST VER VAN VBA

Joh. J. Frieswijk

Afkortingen van lange namen zijn tegenwoordig zeer gebruikelijk. Ook in de vogelaarswereld wordt veel met afkortingen gewerkt. VWG, SOVON, DBA zijn daarvan bekende voorbeelden. VBA in de titel boven dit stukje staat echter voor Verenigde Bloemenveiling Aalsmeer, niet direct een vogelkundig begrip.

Toch is die bloemenveiling, en vooral het dak daarvan, voor bepaalde vogels wel interessant. Er broeden Visdieven in kolonieverband die al jaren door Niko Groen en mij worden bestudeerd. In *Limosa* 68 (1995) is daarvan door ons verslag uitgebracht. Het gaat vooral om de opgroeiende jongen die worden geringd, gemeten en gewogen om meer te weten te komen over hun ontwikkeling.

Bij hun behandeling wordt door de pulli (kuikens) nogal eens de maaginhoud uitgebraakt. Gewoonlijk betreft dat zoetwatervisjes die door de ouders in naburige wateren worden buitgemaakt. Tijdens het broedseizoen 1998 troffen wij een pullus aan waarbij het staartje van een langwerpige visje uit de snavel hing. Het visje leek ons een Zeenaald, terwijl wij ons toch op een dak in Aalsmeer bevonden. De afdeling Vissen van het Zoölogisch Museum van de Universiteit van Amsterdam kon ons vermoeden bevestigen. Het was een Zeenaald. Helaas kon door de toestand waarin het visje verkeerde, niet met zekerheid worden vastgesteld of het om een Kleine Zeenaald of een jonge Grote Zeenaald ging. Kleine Zeenaald is overigens het meest waarschijnlijk. Over het voorkomen daarvan in de regio Amsterdam is wel iets bekend, terwijl de Grote Zeenaald daar vermoedelijk nooit is aangetroffen. In *Haring in het IJ* (Melchers en Timmermans 1991) wordt beschreven hoe de Kleine Zeenaald voor ons gebied werd ontdekt op de trommelzeven van de Hemwegcentrale. Van deze vissoort, die redelijk tegen verzoeting kan, zouden volgens de auteurs duizenden exemplaren leven in het brakke Noordzeekanaal en de aangrenzende havens.

Bij ons onderzoek aan een andere Visdievenkolonie (die van het verkeersknooppunt Nieuwe Meer) is gebleken dat Visdieven voor hun jongen op voedseljacht gaan over een afstand van wel 10 km. Waar zou de Zeenaald van het VBA-dak zijn buitgemaakt? Die zou kunnen zijn gevangen in de Noordzee, maar waarschijnlijker is dat de Visdief-ouder het Noordzeekanaalgebied bezocht. Dat is evenals de Noordzee, zo'n 20 km van Aalsmeer verwijderd. Een Visdiefvoedselvlucht-record?